

LANDEN VAN EUROPA

Finland

1 Vlag

2 Ligging op Europese kaart

Finland, officieel de Republiek Finland, is een land in Noord-Europa dat tussen Rusland in het oosten, Noorwegen in het noorden en Zweden in het noordwesten ligt. Ten zuiden wordt het van Estland gescheiden door de Finse Golf. Ten westen ligt de Botnische Golf en ten zuidwesten de Oostzee aan de overkant waarvan – wederom – buurland Zweden ligt.

3 Oppervlakte

De oppervlakte van Finland bedraagt 338 vierkante kilometer, waarvan 9,4% water.

4 Bevolking

Het aantal inwoners van Finland bedraagt 5,2 miljoen. Bevolkingsdichtheid is 15,5 per vierkante kilometer, waarmee Finland na IJsland en Noorwegen het dunstbevolkte land van Europa is. Bovendien is de bevolking ook nog eens zeer ongelijk verdeeld: het merendeel van de inwoners woont in het zuiden van het land, terwijl in Lapland met een bevolkingsdichtheid van minder dan 2 inwoners per km² grote delen feitelijk onbewoond zijn. Ongeveer een vijfde van de Finse bevolking is geconcentreerd in de hoofdstedelijke regio rond Helsinki, dat daarmee als de enige echt grote stad van het land wordt beschouwd.

Het aandeel aan immigranten en vluchtelingen in Finland is vergeleken met de meeste Europese landen klein, maar neemt gestaag toe. De grootste buitenlandse bevolkingsgroepen zijn Russen, Esten en Zweden. Daarnaast bevinden zich, relatief gezien, opvallend veel Somali en Koerden in Finland, met name in Groot-Helsinki.

5 Hoofdstad en enkele belangrijke steden

De hoofdstad van Finland is Helsinki (560.000 inwoners). De relatief kleine bevolkingsomvang en de lage bevolkingsdichtheid van Finland komt ook tot uiting in de steden van het land. Deze zijn gering in aantal en relatief klein van omvang. In het stedelijk gebied van Helsinki wonen ruim 1 miljoen mensen, bijna een vijfde van de totale bevolking. Naast de hoofdstad hebben met name Tampere en Turku een stedelijk gebied van enige omvang (300.000 inwoners). De meeste overige Finse steden halen de 100.000 inwoners niet en liggen relatief verspreid over het zuidelijk deel van het land. Stedelijke gebieden met rond de 100.000 inwoners zijn Oulu, Lahti, Kuopio en Jyväskylä. Opvallend is de vrij grote ruimtelijke spreiding van de Finse steden, hoewel ze bijna alle in het zuidelijk deel van het land liggen. Kleinere steden en dorpen in het noorden van Finland zijn nog steeds in de oude staat gebleven van 1800 en daarvoor. In Finse dorpjes lijkt het vaak alsof de tijd heeft stilgestaan.

Naast Helsinki zijn de volgende steden belangrijk: Joensuu, Jyväskylä, Kotka, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Oulu, Pori, Rovaniemi, Tampere, Turku, Vaasa.

6 Geschiedenis: globale perioden, belangrijkste personen

Het gebied dat nu bekend staat als Finland werd kort na de Weichselien, rond 8500 v.Chr., voor het eerst bewoond. Finland was een deel van het Zweedse Rijk van 1200 tot 1809. In 1809 werd Finland veroverd door Rusland, met een personele unie tot gevolg tussen de twee landen. In 1917 verklaarde Finland de onafhankelijkheid, in 1918 werd dit erkend. De Finse Burgeroorlog werd ontketend tussen de

"rode" socialisten (gesteund door de Russische communisten) en de "witte" conservatieven (gesteund door het Duitse rijk). De conservatieven wonnen de oorlog, en vestigden een constitutionele democratie. Finland werd tijdens de Tweede Wereldoorlog twee maal aangevallen door een grote troepenmacht van de Sovjet-Unie, maar behield zijn onafhankelijkheid. Dit met uitzondering van Karelië, een grote streek die de Finnen moesten afstaan aan de Russen.

Tijdens de Koude Oorlog werd de Finse politiek sterk beïnvloed door de Sovjet-Unie, maar Finland is nooit een zogeheten satellietstaat daarvan geweest. Mede als gevolg van de instorting van de Sovjet-Unie in 1991, ging Finland meer werken aan de integratie in West-Europa. Uit vrees voor buurland Rusland, is het land echter tot op heden geen lid van de NAVO. Finland trad in 1995 toe tot de Europese Unie.

7 Staatsvorm

Het land is een democratische republiek met een gekozen president. Het presidentschap van Finland duurt 6 jaar, plus een eventuele herkiezing van nog eens 6 jaar, wat resulteert in een maximaal presidentschap van 12 jaar.

Finland wordt geregeerd volgens de oorspronkelijk uit 1919 stammende maar in 2000 herziene grondwet. Het staatshoofd van Finland is de president, die via volksstemming voor een termijn van zes jaar wordt gekozen. De president is bevelhebber en leider van de strijdkrachten, speelt een belangrijke rol in buitenlandse zaken, en kan aanzienlijke invloed over wetgevende kwesties hebben. De wetgeving wordt behandeld door het éénkamerparlement (Eduskunta), waarvan de 200 leden gekozen worden voor een termijn van vier jaar door een systeem van evenredige vertegenwoordiging. Alle Finnen die minstens 18 jaar oud zijn kunnen stemmen. Het belangrijkste bestuurlijke orgaan van het land is het kabinet (geleid door de eerste minister), dat aan het parlement verantwoording schuldig is.

Het volkslied is Maamme (Vårt land).

Nationale feestdag: 6 december (Onafhankelijkheidsdag). Behalve de 'bekende' feestdagen (zoals Driekoningen, Kerstmis, Hemelvaart, Pasen) bestaat in Finland ook nog Midzomerdag (zaterdag tussen 20 en 26 juni).

8 Regio's en departementen

Finland bestaat uit 6 provincies (Fins: läänit, Zweeds: län). De provincieopdeling werd in 1634 ingevoerd en in 1997 werd het aantal provincies teruggebracht van 12 naar 6. Het zijn hierdoor administratieve eenheden geworden. Elke provincie wordt geleid door een gouverneur (maaherra, landshövding) die op voordracht van het kabinet door de president wordt benoemd. Namen van de provincies: Zuid-Finland, West-Finland, Oost-Finland, Oulou, Lapland en Åland.

Finland is onderverdeeld in twintig regio's (Fins: maakunta, Zweeds: landskap). De belangrijkste taak van de regio's is de regionale planning van bedrijven en onderwijs. De regio's vertegenwoordigen de eigen dialecten, cultuur en economie beter dan de provincies van Finland die slechts een bestuurlijke indeling vormen.

9 Infrastructuur

De lengte van de wegen in Finland is bijna 78.000 kilometer. Het Finse spoorwegennet heeft een lengte van 5850 kilometer. Internationale luchthaven: Helsinki. Belangrijke Finse zeehavens: Helsinki (goederen- en passagiersvervoer), Kotha, Hamina, Kokkola (goederenvervoer), Mariehamn en Turku (passagiersvervoer).

10 Klimaat

Finland heeft een extreem landklimaat met neerslag in alle jaargetijden. De eerste honderd kilometer in het zuidwesten kent een warme zomer, de rest van het land een koele zomer. De gemiddelde jaartemperatuur varieert van -2 graden in het noorden tot +5 in het zuiden. Jaarlijks valt er 370 tot 650

millimeter neerslag en een groot gedeelte valt als sneeuw. De zuidwestelijke wind overheerst en de invloed van de warme golfstroom op de Atlantische Oceaan is nog steeds merkbaar.

11 Rivieren en meren

Finland wordt wel 'het land van de duizend meren' genoemd; in werkelijkheid zijn er ongeveer 188.000 meren. In het zuidoosten is het land bespikkeld met ontelbare meren en meertjes.

De grootste meren zijn het Saimaameer, het Inarimeer, en het Päijännemeer. Kemijoki en Oulujoki zijn de langste rivieren van het gebied en, samen met Tornionjoki, Finlands belangrijkste waterwegen.

12 Gebergten

Finland kan worden onderverdeeld in drie belangrijke geografische streken.

In het zuiden en het westen ligt een laagliggende kuststrook (30 - 130 kilometer breed), waar de meeste van de belangrijkste steden van het land en veel van zijn akkerland ligt.

De kuststrook gaat langzaam over in een enorm bebost binnenlands plateau, de Finse Merenvlakte (gemiddelde hoogte: 90 - 180 meter). In dit gebied liggen ongeveer 60.000 meren, waarvan velen door korte rivieren, beken en kanalen worden verbonden en zo waterwegen vormen die door de beroepsvaart worden gebruikt.

De derde streek van het land ligt in het noorden van de noordpoolcirkel en maakt deel uit van Lapland (Fins, Lappi). Het gebied is dun bebost of onvruchtbaar en heeft een gemiddelde hoogte van ongeveer 340 meter. Het noordwesten van het gebied ligt gemiddeld wat hoger en is onderdeel van het Scandinavisch Hoogland. Hier ligt onder andere de berg Halti, die met een hoogte van 1328 meter het hoogste punt van Finland is.

13 Nationale en regionale parken

Er zijn in Finland 35 Nationale parken, samen hebben ze een grootte van 8150 km².

Verder heeft Finland 19 natuurreservaten: speciaal uitgekozen gebieden waar veel minder mogelijk is dan in nationale parken, ze zijn bedoeld uitsluitend voor natuurconservatie en wetenschappelijke doeleinden; totale oppervlakte van 1,530 km². Daarnaast zijn er 12 wildernisreservaten: geen natuurreservaten in de strikte zin van het woord, maar meestal een oerbosgebied waar weinig mensen wonen; ze zijn groter dan de natuurreservaten en worden meestal gebruikt voor visvangst of andere natuurlijke hernieuwbare bronnen.

Naast de moerassen die zich in de nationale parken bevinden, heeft men sinds de jaren 1980 overal in het land moerassen beschermd teneinde een voldoende representatief staal te bekomen van de diversiteit aan moeras ecosystemen die het land rijk is. In totaal telt men 173 dergelijke reservaten, meestal hoogvenen of uitgestrekte aapa moerassen.

14 Industrie en economie

Traditioneel was Finland een landbouwland, maar het land besteedde na de Tweede Wereldoorlog veel aandacht aan zijn industrialisatie. Tegen het eind van de 20e eeuw waren industriële productie, de dienstensector, de handel en de vervoerssector de grootste segmenten van de economie, terwijl de landbouw (plus bosbouw en visserij) minder dan 10% van werkgelegenheid vertegenwoordigde.

Zoals in de meeste Europese landen is ook in Finland het grootste deel van de beroepsbevolking werkzaam in de dienstensector. Desondanks kan Finland binnen Europa toch als een typisch industrieland worden beschouwd. Tot de belangrijkste producten die Finland vervaardigt behoren metaalproducten (machines, schepen); bewerkt hout en papier; chemicaliën; voedsel; elektro en elektronische apparatuur; en textiel. Bekende Finse producten, dan wel in Finland ontwikkelde producten, zijn mobiele telefoons en grote machines voor industrie en bosbouw. Finland is ook een bekend producent van designartikelen uit glas en keramiek en van bestek van roestvast staal (Iittala, Marimekko, Fiskars en Arabia).

De belangrijkste invoerproducten zijn voedsel, minerale brandstoffen, chemische producten, vervoermiddelen, ruwe materialen, textiel en ijzer en staal. De belangrijke uitvoerproducenten zijn houtproducten (die ongeveer 60% van de uitvoer vertegenwoordigen), machines, vervoermiddelen, schepen (20%), kleding en levensmiddelen. De belangrijkste handelspartners zijn Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Zweden, de Verenigde Staten, Rusland, Nederland en Japan.

Bekende Finse bedrijven zijn mobiele telefoon- en netwerkproducent Nokia, de hout- en papierconglomeraten Stora Enso en UPM Kymmene, lift- en roltrappenproducent Kone en luchtvaartmaatschappij Finnair.

De dienstensector heeft zich in Finland laat ontwikkeld maar biedt vandaag de dag de meeste werkgelegenheid in het land. Te noemen vallen met name de detailhandel en het bank- en verzekeringswezen. De bankensector is in Finland zeer geconcentreerd. De gestaag in belang toenemende toerisme-industrie is vooral gebaseerd op de wintersport (Lapland) en het natuurschoon. Finland besteedt veel aan groene-energie door opwekking van zonne-energie. Ook zijn er een 5 kerncentrales in Finland, vooral in het westen van Finland. Ongeveer een vijfde van de elektriciteit van het land wordt geproduceerd als bijproduct van de energieverstrijkende papierindustrie. Daarnaast zijn de vier kerncentrales (met een vijfde in aanbouw) belangrijk en krijgt de verbranding van afval voor warmte- en elektriciteitsopwekking grote aandacht.

15 Wijnbouw

16 Landbouw

In de landbouw is de veehouderij overheersend. Tevens zijn zuivelproducten belangrijk. Er worden grote aantallen gevogelte, rundvee, varkens, rendieren en schapen gefokt. De belangrijke landbouwgoederen omvatten hooi, haver, gerst, tarwe, rogge, suikerbieten en aardappels.

17 Bosbouw

Finland is na Rusland het bosrijkste land van Europa. De Finse houtkapindustrie is één van de grootste in Europa. Finland bestaat voor ongeveer 70% uit bos en 30% uit water en akkerland.

Om de unieke flora en fauna te bewaren zijn er sinds 1992 beschermde grasrijke wouden (53).

Dergelijke bossen bereiken in Finland hun meest noordelijke grens. Ze zijn vruchtbaarder en kennen een grotere diversiteit dan het merendeel van de Finse wouden. Ze vertegenwoordigen echter slechts een honderdste van het bosareaal.

Finland heeft weinig wouden in natuurlijke staat. De commercieel geëxploiteerde bossen overheersen. Tien percent van de bekende soorten is bedreigd waarvan de helft omwille van de commerciële bosbouw. Om de oude bossen te beschermen creëerde men in 1994 92 nieuwe beschermde gebieden. Ze zijn staatsbezit en bevinden zich Zuid-Finland. De oppervlakte bedraagt 90 km². Twee jaar later nam de Staatsraad, lees het kabinet, de principiële beslissing om hieraan, gespreid in de tijd, nog 2936 km² staatsbossen aan toe te voegen. Ongeveer 220 km² oude bosgebieden in privé bezit zouden eveneens beschermd worden.

18 Godsdienst

Zo'n 80% van de Finnen behoort tot de gevestigde Evangelische Lutherse Kerk. Het aantal atheïsten/ Finnen zonder geloof neemt recentelijk met bijna 1 % per jaar toe.

19 Onderwijs

Finse kinderen gaan op een leeftijd van 6 of 7 jaar naar een soort basisschool. Dit duurt negen jaar. De basisschool is geheel gratis, ook de maaltijden en de gezondheidszorg. De school neemt (vooral op het platteland) een belangrijk deel in van het sociale leven van de leerlingen, mede dankzij allerlei schoolclubjes. In het zevende jaar starten de meesten leerlingen met het leren van Zweeds.

Na de basisschool kunnen de leerlingen (ze zijn dan ongeveer 16 jaar) in principe gaan werken, maar de

meesten kiezen voor een vervolgopleiding. Dit kan een vakopleiding zijn of een zogenaamde lukio. Deze lukio duurt drie jaar en is net als de laatste drie van het Nederlandse VWO een voorbereiding op de universiteit of het hoger beroepsonderwijs.

Finland heeft ongeveer 17 universiteiten en hogescholen, waaronder de universiteiten van Helsinki en Tampere.

20 Cultuur

Finland heeft meer dan 3,7 miljoen sauna's. Openbare sauna's lopen steeds verder terug in aantal, omdat veel Finnen thuis een eigen sauna hebben. De sauna is vanoudsher een sociale ontmoetings- en rustplaats.

In het koude hoge noorden van Finland woont de beroemde Kerstman, in het Fins Joulupukki. Joulupukki woont in Lapland vlakbij Rovaniemi op de Noordpoolcirkel. Hij heeft een houten huis en vele rendieren. De woonplaats van Joulupukki is het hele jaar toegankelijk voor publiek. Zijn woonplaats heeft de naam Santa Claus Village, in het Fins: Joulupukin Paja. Vlakbij Santa Village ligt het vliegveld Rovaniemi waarvandaan vele toeristen uit Japan en China aankomen om de Kerstman te ontmoeten. De Kerstman heeft bij Santa Village een tunnel die 100 meter omlaag gaat naar de grot van Santa, waar al het speelgoed wordt gemaakt en er leuke dingen te doen zijn voor kinderen en volwassenen.

21 Eten en drinken

De Finse keuken kent zowel Russische als Scandinavische invloeden, met een ruime keuze aan visgerechten waarvan zalm (lohi), meerforel (siika), regenboogforel (kirjolohi) en Baltische haring (silaka) de bekendste zijn. Rendier en ander wild zijn zeer geliefd, terwijl ook Fins paaslam of grote gekookte ham tot over de landsgrenzen bekend geworden zijn.

De Finse keuken lijkt oppervlakkig gezien op die der andere Scandinavische landen. De keuken kent echter ook typisch Finse gerechten, veelal bereid van rendiervlees. Dit pittige vlees wordt, gekruid met kruidenazijn en mosterd, verwerkt tot pastei, in plakken gesneden opgediend met pepersaus, of gerookt. Rendierboter heeft een voile, frisse smaak, zodat veel mensen het boven gewone boter gaan prefereren. Een ander traditioneel gerecht is de verrassende combinatie van gerookte zalm met spinazie of de karjalan piirakka, een soort roggepastei met ruïst en eiersaus. Voorts de karjalan paisti, een stevige hutspot van varkens-, kalfs- en schapevlees. Verfijnder is de kalakukko, een pastei van varkensvlees en vis.

Finland kent ook zijn nationale dranken: pumli (zure melk), bier, en voortreffelijke, uit inheemse bessen gestookte likeuren zoals mesimaria (arctische bramen), karpí en polar (veenbessen) en lakka (bergframbozen). Finland produceert zelf geen wijn. Finnen drinken veel koffie en melk.

22 Taal

Het Fins en het Zweeds zijn beide officiële talen in Finland. Ongeveer 6% van de bevolking spreekt Zweeds als eerste taal, hoofdzakelijk in het zuidwesten en het westen van Finland. Op Åland, een autonome eilandengroep tussen Finland en Zweden in, die bij Finland hoort, is de officiële taal alleen Zweeds. Minderheidstaal in Finland is het Samisch, met ongeveer 25.000 sprekers. De Saami leven in het noorden van Finland in Lapland en in het noorden van Zweden, Noorwegen en Rusland.

23 Geldeenheid

Geldeenheid in Finland is de euro.

24 Media

Finse televisie bestaat sinds 1957, gedigitaliseerd in 2007-2008 (kabel en satelliet). De Finse nationale radio- en televisieomroep, YLE, beheert vijf nationale televisieomroepen. Hierbij komen nog twee privé televisieomroepen op nationaal niveau en een dertigtal lokale televisiestations. Finland telt vijf nationale radiozenders: vier zenders van algemeen nut en een commerciële zender. Alles samen

beheert YLE dertien radiozenders, terwijl het totale aantal van commerciële stations meer dan 60 bedraagt.

Men telt in Finland zowat 200 bladen, waarvan één vierde 4 tot 7 maal per week verschijnen. Alles samen is dit goed voor oplagen van meer dan 3 miljoen exemplaren. De meesten van deze kranten/tijdschriften worden via een abonnement verkocht, eerder dan in een krantenkiosk. Finland telt eveneens een groot aantal magazines: 2.800 weekbladen en indien men hierbij de publicaties rekent die tenminste vier maal per jaar verschijnen, bereikt dit cijfer 3.500.

25 Belangrijkste monumenten en topics

Denkend aan Finland, komen de volgende beelden naar voren: Helsinki en sauna, rendieren en meren, middernachtzon en het noorderlicht, Lapland. Maar naast Helsinki zijn ook de steden Turku (oudste stad van Finland, tot 1812 ook de hoofdstad) en Tampere (derde grote stad van Finland) de moeite van een bezoek/bezichtiging waard:

- Kemi (Lumilinna Snow Castle)
- Sauna (sociale functie, ontmoetingsplaats)
- meren
- Lapland
- Rovaniemi (poolcirkel, woonplaats van de kerstman)
- Noorderlicht (januari en februari)
- Midzomerfeest met vreugdevuren, muziek en dans